

NEDERLANDS DEBAT INSTITUUT

Meer debat in Den Helder

Bijna alle partijen in Den Helder spreken zich uit voor meer debat in de gemeenteraad van Den Helder. Ze zijn het er over eens dat er nu te weinig debat is en zouden graag zien dat dit verandert. Onderstaande punten zijn door de raadsleden naar voren gebracht.

Wat willen de partijen graag bereiken met meer debat?

- de raadsvergadering aantrekkelijker en duidelijker maken voor het publiek;
- het onderbouwen van de standpunten van de partijen;
- het verduidelijken van de keuzes die zijn gemaakt en waarom;
- het beste besluit realiseren op basis van de argumenten;
- het overtuigen van diegenen die nog geen definitief standpunt hebben ingenomen;
- verantwoording afleggen;
- het verschil aangeven tussen de partijen;
- de zwakke plekken in het besluit blootleggen;
- begrip van andere partijen voor het standpunt, ook al blijven die tegen;

Wat kan er gedaan worden om meer debat te krijgen in de raad volgens de raadsleden?

- duidelijke stukken met daarin het probleem, mogelijke oplossingen, consequenties van de oplossingen en waarom voor die oplossing is gekozen door het college; (onderliggende stukken, consequenties van eerder keuzes)
- ruimte laten voor keuzes door de raad, door bijvoorbeeld de raad een alternatieve keuze te bieden. Dit betekent dat de voorstellen aan de raad moeten bestaan uit meerdere alternatieven waaruit de raad kan kiezen.

Concreet: De voorstellen, die naar de raad worden gestuurd moeten worden geschreven op een manier waardoor er minimaal één andere optie moet worden uitgewerkt.

De consequenties (o.a. juridische, financiële enz.) van de verschillende opties moeten duidelijk verwoord zijn. Op die manier heeft de raad echt wat te kiezen en overzien zij de consequenties van die keuzes. Als de voorstellen niet aan het format van minimaal één optie voldoen, moet de raad de voorstellen terug sturen. Om een keuze mogelijkheid te hebben zal wel eerder in het besluitvormingsproces de raad om een besluit over die opties gevraagd moeten worden. Anders is de keuze al gemaakt en kan alleen ja of nee tegen het voorstel gezegd worden.

Op dit moment is er al een korte samenvatting van de inleiding/aanleiding van het voorstel. Dit zou kunnen worden uitgebreid met een overzicht van keuzes die eerder gemaakt zijn met

betrekking tot dit voorstel. Een kort en bondig overzicht van de geschiedenis van het voorstel, een tijdslijn, een historisch perspectief. In het raadsinformatie systeem kan worden aangegeven wat relevante informatie is mbt dit onderwerp. Zoals dat ook het geval is bij krantenartikelen op internet: “zie ook.” of “meer artikelen” of “gerelateerde voorstellen”.

Wat kan er gedaan worden om meer debat te krijgen in de raad volgens de raadsleden?

- de voorzitter kan een grotere rol krijgen in het debat door de partijen nadrukkelijker uitnodigen om op elkaar te reageren;
- bij het onderwerp blijven en er geen andere zaken bijhalen;

Concreet: De rol van de voorzitter wordt actiever in het debat, hij benoemt onderwerpen waar hij graag een reactie op wil van een andere partij. Het gevaar is dat hij onderdeel wordt van het debat en niet meer als technisch neutraal voorzitter gezien gaat worden. Hij kan wel deelnemers aan het debat vragen bij het onderwerp te blijven als er teveel wordt afgeweken.

Wat kan er gedaan worden om meer debat te krijgen in de raad volgens de raadsleden?

- accepteren dat een standpunt “hard” kan worden aangepakt door een andere partij, daarmee wordt het standpunt aangepakt niet de persoon;
- onderbouwen van eigen standpunt met beantwoording van de vraag: Waarom vind je dit en hoe wil je dat bereiken?
- eigen verantwoordelijkheid van de partijen om hun standpunt goed te onderbouwen.

Aanbevelingen Nederlands Debat Instituut voor meer debat in de gemeenteraad van Den Helder

Geen vragen meer aan college in de raad

In de raadsvergadering worden nog steeds vragen gesteld aan het college. Hierdoor blijven de raadsleden hangen in de informatiefase en blijft het vooral de raad tegen het college. Beter zou zijn het debat met de raadsleden onderling te hebben.

Een aantal varianten zijn mogelijk:

A. Sta niet toe dat er in de raadvergadering nog vragen gesteld worden aan het college. In ieder geval geen vragen die nog van belang zijn om je standpunt te kunnen innemen. Laat de voorzitter daar scherp op toezien. Als je vragen stelt krijg je antwoorden die vaak tot nieuwe vragen leiden. Als er toch nog vragen zijn hadden die in de commissie gesteld moeten worden of schriftelijk. Als er toch nog vragen zouden zijn betekent dit dat je tegen het voorstel bent. Pas door standpunten te verkondigen krijg je debat. Zoek het debat met de fracties in de raad, laat de partijen en NIET het college uitleggen waarom ze het voorstel wel of niet steunen.

B. Alleen in de eerste termijn kunnen nog vragen aan het college gesteld worden. In de tweede termijn komt het college NIET meer aan het woord. De verschillende partijen gaan

met elkaar in debat en leggen uit waarom ze het wel of niet eens zijn met het voorstel en waar de verschillen zitten tussen de partijen.

C. Vragen kunnen gesteld worden aan de partijen die het eens of oneens zijn met het voorstel, NIET meer aan het college. Het moet dan wel om politieke vragen gaan, de voorzitter zal hier streng op moeten toezien. De beantwoording moet op hoofdlijnen plaatsvinden. Het mag geen kruisverhoor worden van de tegenstanders aan de voorstanders of andersom. Ook hier is het de bedoeling dat de raadsleden onderling met elkaar in debat gaan. De eigen standpunten onderbouwen met argumenten en het weerleggen van de argumenten van andere partijen.

Rollen en verwachtingen over en weer

De coalitie en oppositie partijen hebben een verschillend beeld van de verhoudingen in de raad. Een coalitiepartij vindt dat er genoeg mogelijkheden zijn om de besluiten in een andere richting te kunnen sturen en dat ze ook open staan voor andere argumenten. De oppositie partijen delen die mening maar ten dele. Het zou goed zijn als alle partijen de verwachtingen die ze hebben van de andere partijen en van het college uitspreken. Ook hoe ze deze rol voor zichzelf, voor andere partijen en voor het college zien moet uitgesproken worden.

Opmerking: Dit gaat op de werkconferentie besproken worden. Daarna de uitkomst vastleggen in afspraken of een reglement.

Debat in de raad of commissie

De vraag is: waar wil je het debat hebben, in de raad of in de commissie? Hier bestaat enige onduidelijkheid over. Wat raadsleden niet willen is dat datgene wat in de commissie al is gezegd nog een keer wordt overgedaan in de het raadsdebat. De commissie heeft eigenlijk twee taken: duidelijkheid creëren(informatiefase) en meningsvorming. Duidelijkheid creëren over het voorstel door middel van vragen aan het college/wethouder. Daaruit volgt het tweede doel: meningsvorming. In het deel van meningsvorming zit het debat, het horen van de mening van de verschillende fracties en zien waar de overeenkomsten en verschillen zitten. Het doel van de commissie is een advies geven aan de raad. Gaat dit voorstel als hamerstuk of bespreekstuk naar de raad? Sommige raadsleden voelen de druk om in de commissie zoveel mogelijk onderwerpen als hamerstuk af te doen. Hierdoor ontstaat er weinig debat omdat de rollen van duidelijkheid creëren en meningsvorming door elkaar lopen. Het blijft vaak bij het in twee termijnen vragen afvuren op de wethouder, terwijl er nauwelijks aandacht voor het debat is. Wel worden bij de bespreekstukken nog de onderwerpen aangegeven waar de partijen in de raad het debat willen voeren. Benoem duidelijk wanneer de fase van duidelijkheid creëren is afgelopen en de fase van opinie begint.

Ook hier zijn een aantal varianten mogelijk.

A. In de commissie wordt alleen de informatie fase behandeld. In de eerste termijn mogen nog vragen gesteld worden aan het college. Geen zienswijzen, visie of algemeen betoog wat men van het voorstel vindt. In de tweede termijn geven de commissieleden aan of ze nog een plenair debat willen in de raad over het voorstel. Zo niet dan gaat het voorstel door als hamerstuk. Over politiek gevoelige onderwerpen kan dan het plenaire debat nog in de raad plaatsvinden. Het advies van de commissie is hiermee meer procedureel van aard.

B. De informatiefase duidelijk loskoppelen van de meningsvormende fase. Dit moet door de voorzitter nadrukkelijk zo benoemd worden. In de informatiefase kunnen alleen vragen gesteld worden aan het college. Eventueel wordt in de volgende commissie vergadering pas de meningsvormende fase behandeld. Daar kan dan de visie of mening over het voorstel worden gegeven. De doorlooptijd van de voorstellen wordt dan wel langer. In de meningsvormende fase geven ze aan of het voorstel doorkan naar de raad als hamerstuk of als bespreekstuk.

De rol van de voorzitter

De voorzitter kan het debat scherper stellen door uitdrukkelijker te verzoeken op elkaar te reageren, zaken scherper te stellen of door te vragen. Het gevaar is echter dat de voorzitter een partij gaat worden in het debat en dat is niet de bedoeling. De voorzitter kan wel tussentijds samenvatten, zorgen dat raadsleden bij het onderwerp blijven, en zorgen dat de raadsleden met elkaar in debat gaan en niet met het college. De rol van de voorzitter in een debat is te vergelijken met die van een scheidsrechter in een wedstrijd. De zaken scherper krijgen en doorvragen zijn taken die van andere raadsleden verwacht mogen worden, niet van een technisch neutrale voorzitter.

Keerzijde van het debat

In een debat worden de verschillen duidelijker tussen de partijen en het dwingt tot een betere onderbouwing van de gemaakte keuzes. Waarom worden die keuzes gemaakt en hoe wil de gemeente dat bereiken? Of: Waarom zijn de keuzes juist niet gemaakt en hoe zou het anders moeten? De rol van de raadsleden verandert hiermee. Het is relatief eenvoudig om een paar vragen aan het college te stellen en te controleren of je het wel of niet eens bent met het antwoord. Standpunten onderbouwen en reageren op andere standpunten vraagt een veel actievere rol van de raadsleden..

Werk met stellingen

Dit kan vooral aan het begin van een beleidstraject bijvoorbeeld een startnotitie. Er zijn dan nog verschillende keuzes te maken. Door een stelling te formuleren kun je de verschillende keuzes helder maken. Let op dat een goede formulering van de stelling van groot belang is.

De werkgroep "Meer debat in Den Helder".

Mevrouw T. Biersteker-Giljou

Mevrouw A.A.J. Jellema

Mevrouw C.M. Dekker

De heer D.R. Pastoor

De heer R.T.G. Prins